

Oponentský posudek na diplomovou práci Miroslavy Jirsové – *Comparison of Czech and English Speaker's Use of English Intersentential Connectives in Geographic Articles*, Praha, 2006

Miroslava Jirsová se ve své práci zabývá užitím mezivětných konektorů v kontextu anglicky psaných geografických článků. Jedná se o korpusovou studii, jejímž těžištěm je srovnání specifických rysů logicko-sémantické výstavby v písemném akademickém projevu anglických a českých rodilých mluvčích. Kvantitativně-kvalitativní analýza je zaměřena na frekvenci, formální rozmanitost, sémantické kategorie, pozici, interpunkci, syntaktické funkce a formálnost konektiv, které se vyskytují ve zkoumaných textech.

Autorka vychází z hypotézy, že texty českých mluvčích jsou v rámci mezivětné konexe méně formálně rozmanité a zároveň, že se konektory vyskytují s nižší frekvencí než u rodilých (Britských) mluvčích. Její výsledky prokazují dostatečně zřejmě, že tato premisa byla správná. Tyto rozdíly pak interpretuje jako možný důsledek spolupůsobení tří faktorů – negativního přenosu, pozdější fáze v pořadí získávání jazykových dovedností a specifčnosti českého akademického stylu.

Již podle úvodu (str. 7) lze předpokládat, že po formální stránce bude práce charakteristická svou věcností, což je plně adekvátní tématu. Čeho si ovšem v následujících kapitolách nelze nevšimnout je fakt, že autorka až s paradoxní důsledností potvrzuje svou vstupní hypotézu, tedy že anglicky psané texty českých mluvčích jsou „méně bohaté na prostředky mezivětné konexe“ (str. 4). Ve druhé kapitole věnované sekundární literatuře se přímo nabízí užití výčtových konektiv, které by přispělo k větší plynulosti textu, podpořilo kohezi a pomohlo čtenáři v lepší orientaci. Jen pro zběžnou ilustraci se dá v celém textu napočítat 170 odstavců a pouze zhruba dvacet z nich je do kontextu zasazeno mezivětnou konexí.

Mé další výhrady k formulačním nedostatkům jsou spíše marginální, jelikož je zřejmé, že se jedná o drobnější přehlédnutí, která nezabraňují pochopení zamýšleného sdělení (str. 11 – '... the ability to distinct between...'; str. 12 '... from a number of aspects...').

Co se dále týče formy diplomové práce, chtěla bych naopak ocenit velmi dobrou grafickou úroveň a přehlednou prezentaci výsledků výzkumu – zejména tedy čtvrtou kapitolu, kterou považuji za nejsilnější stránku celé studie. Důkladnost, se kterou se autorka věnovala kvantitativní analýze, výrazně usnadňuje orientaci v problému (pouze snad na str. 41 působí grafy nepřehledně).

Vrátím-li se zpět ke kapitole třetí, která vysvětluje zvolenou metodiku výzkumu, zdá se mi v jednom bodě částečně problematická. Autorka zmiňuje, že některé články českých mluvčích

prošly jazykovou korekturou od anglických rodilých mluvčích, ale nepovažuje tento fakt za signifikantní. V tom případě bych ovšem očekávala, že své tvrzení 'native speakers' correction does not matter in the research' (str. 14) jasně podpoří konkrétními příklady. Podle mé osobní zkušenosti rodilí mluvčí pocítují české nedostatky v užití mezivětných konektiv dosti výrazně a také je při korektuře doplňují. Považovala bych tedy za metodicky jistější postup (v rámci subkorpusu psaného českými vědci) oddělit texty, které prošly korekturou, od textů „čistě českých“. Toto jemnější rozdělení by pak mohlo sloužit jako ono objektivnější srovnání a vyřešilo by podle mého názoru dosti neospravedlněné použití dvou přeložených textů (kapitola 4.2), u kterých je metodických problémů více (např. Kdo je autor překladu – laik, vědec?; Jsou oba texty přeloženy stejným autorem?; Jsou pouze dva texty dostatečně reprezentativní?).

Závěry, ke kterým autorka dospěla jsou obecně velmi nosné pro další možný výzkum v oblasti rozdílných akademických stylů a zejména v jazykovém vzdělávání, které by v současné době více než kdy jindy mělo brát ohled na rozdílné kulturní a myšlenkové vzorce vlastní a cílové jazykové komunity. V souvislosti s jednou ze závěrečných otázek, zda-li konektory svědčí o dobré kvalitě textu (str. 61), by bylo zajímavé uvažovat rovněž o aspektu lexikální hustoty jako jednom z možných interpretačních přístupů k výsledkům analýzy. Takto by se mohl upřesnit předpoklad, že v českém akademickém stylu jsou logicko-sémantické vazby častěji vyjadřovány jinými prostředky než mezivětnou konexí.

Přes několik výše zmíněných výhrad, které nejsou zásadního charakteru, považuji práci za přínosnou a zajímavý počín. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnotit předběžně jako výbornou až chvalitebnou a ponechat konečnou známku na výsledku obhajoby.

V Praze, 3.5.2006

PhDr. Klára Matuchová
KAJL, PedF, UK